

«La glied ha avunda da reclamas per cassas da malsauns»

In medi e deputà da Cuir s'engascha per l'iniziativa

CUN MATHIS TREPP HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Oz debattescha il cussegl naziunal davart l'iniziativa per ina cassa da malsauns publica. Mathis Trepp fa part dal comité che ha rimnà 115 841 suttascripziuns per l'iniziativa.** Igl è ina midada radicala ch'ils iniziants proponan: Empè da las passa sessanta cassas privatas actualas duai la Svizra avair en l'avegnir be pli ina cassa unica dal maun public. La chombra pitschna ha decidì il december da recumandar in «na». Oz refusa probabel er il cussegl naziunal il project. Il pievel ha dentant l'ultim pled. Forsa vegn l'iniziativa anc quest onn a l'urna.

Quintais Vus ch'els votants dian «gea»?

Mathis Trepp: L'iniziativa ha bunas schanzas. La glied ha avunda da la reclama aggressiva da Santésuisse e Cura-futura. La lobby da las cassas da malsauns na fa era betg gist ina buna figura. Ella impedescha cun tuttas forzas ina gulivaziun da grevezzas. Las cassas propageschan la fiera libra malgrà ch'ina tala n'è gnanca pussaivla. Pertge tuttas cassas ston gea porscher il medem provediment da basa.

Il medi Mathis Trepp enconuscha ils problems cun las cassas da malsauns ord la pratica dal mintgadi.

FOTO O. ITEM

Ins na datga betg manar la glied davos la chazzola

Tge raschuns pledan per l'iniziativa?

Er en l'exteriur na datti dal reminent betg pliras cassas ed i dat buns arguments per ina cassa unica. Ina tala s'interessescha numnadain per l'autezza da las premias. Ella procura che la glied fa prevenziun. Ed ella na tegna betg simplamain ord l'ogn tscherta glied. A persunas che custan dapli po ina cassa unica porscher programs per in tractament pli favuraivel. Per exempel scolaziuns per diabetichers. Quai sminuescha ils custs.

E pertge na porschan las cassas betg gia oz tals programs?

Las cassas privatas n'èn betg interessadas, pertge ils programs custan memia bler e chatschan ad aut las premias. Lura midan ils clients la cassa. Las midadas d'ina cassa a l'autra chaschunan custs da plirs milliuns francs l'onn.

I dat memia bler birocrazia

Tenor il text d'iniziativa ha la cassa unica d'esser ina instituziun publica. Tgi ha lura il commando?

En il gremi directiv sesan tant ils assicurads sezs sco er ils represchents da la cassa e dal maun public. I dat ina participaziun paritetica. La populaziun ha pia da dir insatge. Ozendi essan nus perencunter dependents da la pussanza da las cassas privatas.

Custan las premias lura damain?

Quai na dastgan ins mai pretender e nus n'avain era mai fatg talas emper-mischuns. La glied vegn adina pli veglia. Er entras il svilup tecnic ston ins quintar en ils pajais dal vest cun in augment da trais pertschient l'onn. Nus n'essan betg cunter il svilup e lain applitgar las novas metodos. Quest augment resta pia. Ma en tschertas domenas pon ins spargnar: Ins po impunder ils daners a moda pli prudenta che per reclamas u per pajas da schefs

che gudognan fin in milliun francs ad onn.

Vossa finamira n'è pia betg exnum premias pli favuraivlas?

Ins na dastga betg manar la glied davos la chazzola. I fa senn da limitar l'augment da las premias sin la creschientscha dal product social brut. Quai è era pussaivel sch'ins ha sistems efficients ed evitescha tractaments inutilis.

Ston ins forsà ponderar da restrenscher en l'avegnir las prestaziuns en l'assicuranza da basa?

Quai è ina tematica delicata. A tgi pon ins anc pajar tge tractament? Ins pudess segir stgarsar il catalog da prestaziun. Ma gist quels che decidan, tge che vegn stritgà, na vegnan mai ad esser pertu-

tgads da las restricziuns. Igl è fitg problematic, sche glied bainstanta po decider tge che la communitad dastga anc sa lubir.

Vus manegiais cun «glied bainstanta» ils politichers?

Betg sulet ils politichers – insumma persunas cun entradas autas. Tar ina cassa da malsauns unica vesess quai or auter: Là èn ils assicurads represchents en la direcziun. Ma i dat insumma era problems etics, sch'ins vul decider, tgi che survegn uss anc in gnirunchel e tgi betg: Sulet il directur u era l'emploià? Ed en tge vegliadetgna? I n'è betg uschè simpel. Perquai n'ha la pps era mai ditg concretain tge ch'ella less propi stritgar ord il catalog da prestaziuns e tge betg.

Tge ha motivà Vus da s'engaschar en il comité d'iniziativa?

Ina cassa da malsauns sto esser in'assicuranza da solidaritad: il sauns sustegnan ils malsauns. Sch'insatgi ha il disletg da survegnir in tumor – e gliez po capitar a mintgin – custa quai spert in mez milliun. Ina persuna na po mai finanzia quai tut suletta. Ch'ins inscenescha qua ina pseudo-concurrenza na dastga betg esser.

Solidaritad: ils sauns sustegnan ils malsauns

Tge disturba Vus il pli fitg vi dal sistem odiern?

I dat memia bler birocrazia. Il sistem na persvada betg. E las cassas da malsauns sa dostan cun pes e mauns cunter controllas ed ina gulivaziun da grevezzas tranter cassas cun buns e nauschs ristgs. Quai va uschè lunsch che schizunt ina politica burghaisa sco *Christine Egerszeghi* conceda: Sch'ins na chat-tia betg finalmain schliaziuns saja era ella per ina cassa unica.